

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

štev. 10.

24/X. 37.

Letnik IV.

Pastir.

1.

Visoko kakor kralj sedim
na skali, v roki bič držim;
podložni moji pod menó,
po travi se okrog pasó.

2.

Moj psiček je minister moj,
kar mu velim, stori takoj;
zavrne kravo mi na mah,
če treba, junčka prime v strah.

3.

Pa z bičem pokam: pok, pok, pok!
da zajec plah podirja v skok;
zdaj žvižgam, piskam na pero,
zdaj na piščalko prelepo,

4.

Ko senca daljša se, pastir
zakuri, peče si krompir;
kralj večjo res oblast ima,
jedi pa take ne pozna.

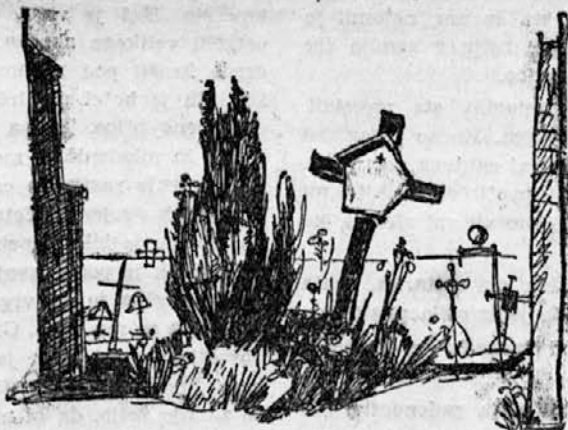
J. Stritar,

Pozabljeni grobovi.

Če hodiš po pokopališču, često naletiš na grobove, za katere se nihče več ne zanima in ki radi tega propadajo. Nekatere izmed njih je porastla bujna trava, kakor da bi hotela biti narava bolj usmiljena od človeka in zakriva zapuščeno gomilo. Na drugih

Tako ravnanje se ne sklada z zapovedjo krščanskega mišljenja in zapuščeni grobovi kličejo sami glasno, kako obžalovanja vreden je tak postopek.

Posebno zdaj dne 1. novembra, ko se bomo podali na pokopališče, da okrasimo

so križi že razpadli in napise na njih ni več mogoče čitati. Žalostna slika na itak žalostnem kraju.

Včasih zaostali sorodniki res niso krivi te zapuščenosti, ker so se morda kam daleč proč odselili, včasih tak revež niti nima nikogar, ki bi še nanj mislil, to so slučaji, v katerih ne moremo nikogar obsoditi radi brezbriznosti. So pa tudi slučaji, da ljudje na svoje ranjke kratkomalo pozabijo, da jim je predaleč pot tja na božje njivo,

grobove svojih umrlih sorodnikov in znancev, se bo še bolj videlo, kateri grobovi nimajo ne cvetja, ne lučk.

Takih pozabljenih grobov naj se spomni predvsem mladina, ki ima smisel za vse, kar je lepega in tolažilnega. Vsak otrok naj po svoji zmožnosti položi na tak grob vsaj eno jesensko cvetko, naj prižge vsaj drobno svečico, naj pomoli vsaj en očenaš za dušni mir tistega, ki tam počiva.

S takim dejanjem bo mladina dokazala,

da ve, kaj je treba storiti v spomin onih, ki so se nekoč veselili na zemlji, ki pa

zdaj nimajo nežne roke, da bi pogladila njihovo zadnje počivališče,

Slomšekova berilca.

Iz narave je Slomšek povzel tudi misel tegale berila:

Hojka in kostanj.

Bilo je rženega cveta. Kostanjevo drevo je cvetlo v največji lepoti. Vse drevo je bilo belo ko sneg; le tu pa tam je kukalo kako zeleno peresce izmed cvetja.

Zalostna je stala hojka blizu kostanja in globoko vzdihovala, kadar je veter potegnil po njenih temnozelenih vejah. Dejala je kostanju:

»Sosed, kako lep si pač ti! Vsak človek se rad po tebi ozira, tvoje cvetje diši daleč okoli; brez števila čebelic leta po tvojem cvetju in, veselo šumljaje, nabira strdi; tudi ptičica rada na tvojih vejah počiva. Sama lepota in dragota te je; name se nihče ne ozre.«

Tako je hojka hvalila kostanj, ker bi bile rada sama taka bila.

Nato ji kostanj odvrne:

»Sestra, nikar me ne hvall, da sem lepša od tebe; hitro mine rženi cvet. Moje cvetje bo obletelo, tudi poletja bodo skoro konec; ljudje me bodo s prekljami otepli, vzeli mi sadje in listje, jesenski vetrovi me bodo otresli. Ves gol bom stal brez cvetja in zelenja; nihče ne bo več maral zame. Ti pa stojiš vedno lepo zeleno oblečena, ravna ko sveča; po zimi in po leti se ne izpremeniš. Dasi ne cveteš, je tvoja glava zmeraj opletena s čednim zelenjem, in v trdi zimi prihajajo ljudje radi po tvoje zelenje za božične jaslice, kadar na meni ni več lepote videti. Nikar mi torej ne oponašaj lepote; prav rad bi menjal s teboj.«

A. M. Slomšek.

Čarobna piščal.

Vročega poletnega dne je videl pastirček, ki je pasel ob gozdnem robu svoje koze, da sta dve stari ženici spali na žgečem solncu. Smilili sta se mu, nalomil je vej, jih zataknil okoli njiju v zemljo ter napravil ženicama senco.

Ko sta se ženi prebudili, sta vprašali, kdo je bil tako usmiljen. Ko se je oglasil pastir, sta mu rekli, naj zahteva, kaj hoče.

»Dobro,« je menil pastirček, »dajte mi tako piščal, da bodo morali vsi plesati, ko nanjo zapiskam.«

»Tu imaš,« je rekla prva starka, segla v žep po piščal in jo je izročila pastirčku.

»Kaj pa želiš od mene?« je vprašala druga starka.

»Daj mi tako puško, da zadenem z njo vsako roparsko ptico, na katero bom nameril.«

Starka mu je dala puško in nato sta izginiili obe.

Pastirček je začel piskati in vse, kar je

bilo živega okoli njega, je takoj veselo zaplesalo.

Nekega dne pride tja na pašnik graščakov sin. Baš je videl, kako je pastirček ustrelil velikega skobca, ki je visoko nad čredo krožil pod nehom. Hudobni graščakov sin je hotel pastirčku vzeti puško in ustreljeno ptico. Ta pa je začel igrati na piščal in mladenič je moral plesati, dokler mu ni trnje raztrgalo cele obleke. Jokajoč je tekel k svojemu očetu in mu je potožil, kaj se mu je bilo pripetilo.

Graščak je poslal svoje biriče. Ti so prijeli pastirčka in ga vrgli v ječo, puško in piščal pa so mu vzeli. Graščak je pastirčka obsodil na smrt in že je čakal rabelj s sekuro. Pastirček je prosil, naj mu izpolnijo še zadnjo željo, da bi mogel še enkrat zasvirati na svojo piščalko. Graščak je to dovolil. Pastirček je začel piskati in vsi navzoči z rabljem vred so morali toliko časa plesati, dokler pastirček ni izginiil in ga do danes še niso mogli ujeti.

Lókavec.

Celo sledečo noč je prebila nova gospa županja v globokem premišljevanju, kako bi nosila novi plašč, da bi bilo v čast možu in njegovemu dostojanstvu. Zato je zgodaj vstala in ker se bila baš nedelja, se je za-

čela z vso vnemo lišpati, da bi jo mogli ogledovati sosedi. V to misel je bila tako zatopljena, da je celo zvonove preslišala, ki so vabili k maši. Njen gospod, župan, je stal pred njo in ji je moral držati ogledalo.

Več ko stokrat ga je vprašala, če je od spredaj in od strani taka, kakršne morajo biti županje. Ko je temu pritrtil, tedaj je naposled vendarle odšla iz hiše proti cerkvi. Ali je bila predolgo pred ogledalom, ali pa je bil cerkovnik prerano zvonil — glej, ko je prišumela v svojem novem plašču v cerkev, je bila maša končana in vsi so vstajali. Dobra žena pa je to drugače razumela. Mislija je, ker je bil njen mož župan in ona gospa županja, vrhi tega je imela še nov plašč, da so hoteli sosedje izkazati plašču čast in so zato vstali. Zato

je rekla prav ošabno, kakor se je bila v tem kratkem času naučila, ter se je milostno naklonila na vse strani:

»Dragi sosedje, prosim vas, kar zopet sedite. Dobro se še spominjam dneva, ko sem baš tako revna in raztrgana hodila v cerkev kakor vi; torej le sedite!«

Tedaj je vstopil tudi gospod župan, ki je dotlej zunaj cerkve gladil svoj klobuk. Ko pa je videl, da so drugi Lókavci cerkev zapuščali in je samo še njegova žena, županja, v pričakovanju maše sedela v svoji klopi, jo je prijel pod roko in jo je odvedel domov.

Znaki na novih šipah.

Gotovo ste že videli, da napravijo pri novih stavbah na nove šipe v oknih velike bele črke »S« ali kak križ ali sploh kak znak. Tudi na novih izložbenih oknih to vidimo. Kaj to pomeni? Ali se steklarji poigravajo? Ali je kaka babja vera? Ne, nič tega! Steklar hoče prepričati, da bi mu razbili šipe.

Šipa je prozorna. Človek pa je suženj svojih navad. Če si, kakor je to navada pri novih stavbah, zidarji in tesarji podajajo svoje deske in lestve po več tednov kar skozi okna, tedaj nove prozorne šipe delavcem ne bi padle dovolj v oči. Mirno bi skozi nje porinili desko in konec bi bile črepinje, drage črepinje. Ako pa stoji pred

našimi očmi bela črka »S«, tedaj ostrmimo in si pomnimo — tu skozi ne gre več!

Sicer pa bi lahko bil še drug razlog za te slikarje. Steklo je prozorno in če bi bile vse šipe vstavljene, bi se lahko zgodilo, da graditelj n. pr. pri tretjem oknu v četrtem nadstropju ne bi mogel točno videti, ali je tam šipa ali ne in če je tudi cela. Slikarijo na šipah pa spoznamo takoj od zunaj in pri vsaki razsvetljavi.

Mogoče je tudi to, da je steklarju pri štetju lažje, če stavi na vsako šipo kak znak. Potem ve, da jo je štel z onimi vred.

Ako kdo ve še za kak drug razlog, naš se oglasi!

Rešitev ugank v 9. številki.

1. Koprivo. 2. Novo leto. 3. Moker. 4. Še ni bilo predora. 5. Kadar jih imaš v ustih. 6. Mavrjca. 7. Grom in blisk. 8. Kadar

druga stojé. 9. Zrcalo. 10. Mleko. 11. Repa. 12. Ker jih je več. 13. V polni sod. 14. Orehovo drevo.

Uganke.

1. Če ga nimamo, ko ga potrebujemo, ga nikoli več ne potrebujemo. Kaj je to?

2. Šest dni obleka je njegova bela, in črna sedmi dan, ko več ne dela.

3. Dokler je vroče, dela, pot preliva; ko je hladno, pa jenja in počiva.

4. Iz daljne dežele ti priletim, da kakor prijatelj s teboj govorim.

5. V vodi vre, v ognju ne.

6. Skozi okno skoči, okno pa ne počí.

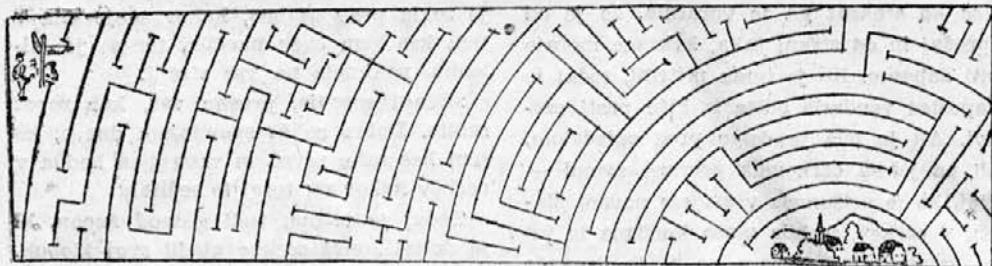
7. Učiteljica se učila ni, in vendar starost in mladost uči.

8. Kadar voda mi šumi, vina dam si natočiti; kadar pa več vode ni, moram revež vodo piti. Kdo sem?

9. Dan na dan grem črez morje, pa ne zmožim si nogé.

10. Dva za dvema v jednomer letita, vendar ju nikdar ne dohitita.

Labirint.

Da ustrezemo tolikim željam, smo spet prinesli labirint, ki pa je to pot precej zamotan. Tega sicer na prvi mah ni videti, ali hitro se boste o tem prepričali, ko po-

skušite pokazati potniku pot do vasi. Torej le brž na delo in kmalu nam sporočite, kaj ste dosegli!

Naj bo kaj za smeh!

Vsak po svoje.

Dobri striček si ogleduje svoje štiri nečake. »Kako je v šoli?« vpraša.

Tinček odgovori: »Jaz sem prvi pri te lovadbi.«

»Dobro, mali moj.«

»Jaz sem prvi v računstvu,« se oglasi Tone.

»Dobro, dragi moj.«

»Jaz sem prvi v zemljepisih — pove Jožek.

Dobri striček pohvali tudi njega. — Samo Markec ne reče nič. »No, Markec, ali si ti tudi kje prvi?«

»Sveda,« je pokimal Markec. »Jaz sem prvi pri vratih ven, ko pozvonil!«

Lepo vreme.

»Mama, tlakomer je padel.«

»Oh, ti si pa res pameten otrok. Je došil padel?«

»Ne, niti en meter, ali kljub temu se je razbil.«

Razume.

Učitelj je pripovedoval v prirodopisni uri o žuželkah, ki žive samo en dan. Jakec dvigne roko in učitelj je radoveden, kaj bi hotel spet vedeti. »No, Jakec, kaj pa hočeš vprašati?«

»Vprašati nisem hotel nič, samo rekel bi rad, da imajo take žuželke vse življenje rojstni dan.«

Pohvala.

Peter: »Danes me je učitelj pohvalil pred celim razredom.«

»Tako? Kaj pa je rekel?« se razveseli mati,

»Rekel je, da smo vsi vkup pravi tepci in jaz sem največji.«

Tudi nekaj.

»Kje pa je vaš sin?«

»Na univerzi.«

»Kako? Kaj on tudi študira?«

»Ne, streho popravlja.«

Veselje.

Mati Ivančku: »Zakaj se tako veselo režiš?«

Ivanček: »Ker si name pozabila! Pavla si dvakrat umila, mene pa niti enkrat.«

Uspeh.

Učitelj: »Če da tvoj oče vsak mesec štideset dinarjev na stran, kaj je potem v osmih mesecih?«

Učenec: »Potem ima mama novo obleko.«

Skrivalnica.

Kje je zajec?